

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยและพัฒนา เยียวยา สมานฉันท์ และสร้างสรรค์ชุมชนสุขภาวะชายแดนใต้ วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ 1) เพื่อสนับสนุนการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรงทั้งในกลุ่มเด็ก กำนักร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน 2) เพื่อสร้างนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหา ของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบฯ ได้แก่ ปัญหาทางด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และสังคม ของชุมชนภาคใต้ และ 3) เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานในการดูแลเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน โครงการนี้ดำเนินการใน 3 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านจลาโก ม.6 ต.มะนังดาลำ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี 2) บ้านบาตูฆอ ม. 4 ต.ห้วยกระทิง อ.กรงปินัง จ.ยะลา และ 3) บ้านโคกยาง ม. 5 ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ นักวิจัยอาศัยอยู่ในชุมชนจนจบโครงการโดยมีพี่เลี้ยงในชุมชนเป็นที่ปรึกษาและผู้ดูแล นักวิจัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพื่อสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจจากชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ให้ได้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักวิจัยร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชนกำหนดขึ้นมาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึง กิจกรรมที่ชุมชนทำเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว โครงการยังมีการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยในด้านต่าง ๆ ตามที่ นักวิจัยต้องการและมีประโยชน์ต่อพื้นที่ โดยผ่านการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น การอบรมวิธีการศึกษาชุมชน การพัฒนาโจทย์วิจัย การเขียนรายงานวิจัยและบทความทางวิชาการ เป็นต้น อย่างไรก็ตามก่อนจบโครงการ นักวิจัยจะต้องทำงานวิจัยอย่างน้อย 1 ชิ้นที่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยมีอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลและให้คำปรึกษารวมถึงเป็นนักวิจัยด้วยเช่นกัน

หลังจากทำเวทีประชาคม ทั้งสาม 3 พื้นที่มีกลุ่มเป้าหมายในการทำวิจัยเหมือนกัน คือ เด็กและ เยาวชน ผลจากการดำเนินโครงการวิจัย พบว่า พื้นที่บ้านจลาโก ต.มะนังดาลำ อ.สายบุรี จ.ปัตตานี เด็กและ เยาวชนกล้าแสดงออก มีความเป็นผู้นำ และมีจิตอาสาสามารถเป็นที่เลี้ยงดูดูแลน้อง ๆ ได้ มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นในชุมชน มีแกนนำเยาวชน และมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ จำนวน 10-15 คน ผ่านกิจกรรมการออกกำลังกาย ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ สำหรับพื้นที่บ้านบาตูฆอ ต.ห้วยกระทิง อ.กรงปินัง จ.ยะลา เด็กกำพร้าและเด็ก ด้อยโอกาสมีความกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น มีแรงบันดาลใจในการเรียนหนังสือ เห็น ความสำคัญของการเรียนหนังสือไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเรียนสามัญ เรียนตาดีกาและเรียนกัรออาตี นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภายนอกมาทำกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ชุมชนให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น แกนนำชุมชน ครูตาดีกา ผู้นำศาสนาและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน อีกทั้งเกิดเครือข่ายเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกพื้นที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทีมอั้ง ไกด์ ทีมอาเนาะบูมี ทีมสมาคมพัฒนาศักยภาพเยาวชนชายแดนใต้ ทีมสภาเด็กและเยาวชนตำบลห้วยกระทิง และพื้นที่บ้านโคกยาง ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส มีการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนทั้งศาสนาอิสลาม และพุทธบวชขึ้น มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เด็กและเยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ผู้ปกครองเกิดความรู้ความเข้าใจในการดูแลลูก ๆ รวมถึงคนใน ครอบครัว ในครอบครัวสื่อสารภาษาบวกับลูกหลานมากขึ้น

คำสำคัญ: เยียวยา สมานฉันท์ ชุมชนสุขภาวะ

ABSTRACT

The project of research and development, healing reconciliation and strengthening wellbeing of community in deep south of Thailand. The purpose of the project were 1) to support research on the impact of unrest in southern Thailand to orphans, disadvantaged children, elderly, and community, 2) to build strength young developers in solving problem of communities affected by the unrest including health, environment, and social problems in the area, and 3) to create working networks in caring for orphans, disadvantaged children, elderly, and community. This project conducted in three villages including 1) Ban Chelako, Moo 6, Manang Dalam sub-district, Sai Buri district, Pattani province, 2) Ban Batugo, Moo 4, Huai Krathing sub-district, Krong Pinang district, Yala province, and 3) Ban Khok Yang, Moo 5, Phron sub-district, Tak Bai district, Narathiwat province.

The current project was an action research, Quantitative and qualitative were collected. Researchers lived in the community until the end of the project by having the mentors in community as advisor and taking care of. The researchers were participated in community activities to build familiarity and trust from the community. This was the process of building young researcher to learn real problems and needs of the community. Furthermore, there were the activities that the researchers together with villagers conducted based on research objectives including annual community activities. The project also include developing potential of the researchers in various fields as researchers need and give the benefit to the area through training from experts such as the training of approach to learn community, the training of developing research problems, and the training of writing research reports and manuscripts, etc. However, researchers were required to do the research in quantitative and qualitative at least one topic supervising by a university professors that were a researcher as well.

After conducting community forums, all three areas had the same research target groups: children and youth. The results were found that the children and youth of Ban Chelako, Manang Dalam, Saiburi, Pattani had shown being assertive, leadership, volunteer spirit. They were able to be a mentor to take care of the younger ones. There were various activities creating by the researcher in the village. Other results of the project were building the young leader in the village and gathering 10-15 elderly via the exercise activity on every Saturday and Sunday. For Ban Batugo, Huai Krathing, Krong Pinang, Yala, it was found that orphans and disadvantaged children had assertiveness, more confident in communicating, inspired in studying, seeing the importance of studying whether in academic education, religious education, and AL'Quran. In addition, there were the organizations both from inside and outside the area conducting the activities involving in developing the potential of the children and youth by giving a well hand of the people in the community such as community leader, teachers in Tadika School, religious leader, and village health

volunteer. There were the networks of children and youth both inside and outside the area to drive the activities together such as English guide team, Anak Bumi team, the association of youth potential development in southern border Thailand, and the child and youth group from Huai Krathing District. Lastly, Ban Khok Yang, Phron, Tak Bai, Narathiwat, it was found that there were formed more often of the Islam and Buddhism children and youths. They joined the activities together building a good relationship with each other. The children and youths had a better understanding of how to use media. Their parents had more understanding of how to taking care of and using positive communication with the children.

Keywords: Healing, Reconciliation, Well-being

Prince of Songkla University
Pattani Campus